

**BREVIS|| INSTRVCTIO|| AD CORROBORAN-||DOS AC
IVVANDOS MO-||RITVROS, EOS PRAESERTIM|| qui ob
flagitia sua, publica Iudi-||cum sententia morti ad-||dicti
sunt:||**

Isella, Francesco

Coloniae Agrippinae, 1588

VD16 I 344

Admonitiones Aliquot præmittendæ, priusquam ventum erit ad actum
consolandi afflictos. Capvt VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60044)

IVVANDOS MORIENTES. 21

mini nostri Iesu Christi, vt sint solliciti & diligentes in obseruandis omnibus prædictis; scientes præter infinitum meritum, quod Deus præparauit his, qui similibus rebus charitatis & misericordiæ occupantur, etiam se consecuturos magnos thesauros spirituales: significantes etiam singulis in hoc exercitio cōsistere gloriam Dei, & augmentum meriti, his, qui fideliter in hoc opere sese exercent, animasq; proximorum Christo lucrificiunt.

ADMONITIONES ALIQUOT præmittendæ, priusquam ventum erit ad actum consolandi afflictos.

CAPVT VII.

Admonitio Prima.

ANte omnes Fratres illi, qui mittuntur ad consolandos eos, qui condemnati sunt, debent eam obedientiam hilari animo acceptare; non aliter atq; ab ipso Deo, qui gubernat omnia, esset iniuncta: & sic apud se statuunt, ire sese vt hoc officium charitatis præstent non homini, sed ipsi

Quæ cum obedientia, humilitate & intentione Fratres ad damnatos ire debent.

B Domi-

22 INSTRVCTIO AD

Domino, qui proprio locutus est ore; sibi fieri, quod minimo fit omnium. putentque singuli se indignos esse, qui ad opus tam splendidum vocentur. Quod si quis habeat in se perfectiones vniuersas, debet dicere se seruum esse inutilem: & si eloquentissimus sit, & ad persuadendum felicissimus, dicat cum Ieremia; *Ecce nescio loqui*. Humiliando namque sese percipiet diuinam gratiam, & qui facit mutos loqui, & linguas infantium facit disertas, dabit sapientiam, & verba efficacia, ad consolationem proximi. Ut autem vtilius & melius consequatur diuinum auxilium, potest breuem orationunculam, hunc in finem recitare. Ante omnia verò contendant Fratres intentionem suam purgare, ne captent laudem humanam ex ornatu loquendi. Ornatus enim ille exiguum facit fructum in alijs, & ipsi dum laudem captant, amittunt meritum, mercedem suam ab hominibus accipientes. Omnis igitur eorum intentio debet esse honor Dei, & salus animarum: & tum demum omnes eorum passus, labores, sudores, & verba scribentur in libro vitæ.

Admo-

Luc 17.

Ierem. 1.

Gauendum
à vana glo-
ria.

I
qua
mi
alic
Ad
pri
euc
mi
ri,
mo
tre
sit
cui
ini
dei
tio
vel
cap
cui
sol
per
cui
iur
nie
op
ne
mi
ne.

Admonitio I I.

Cum Fratres omnia perfecerint, quæ dicta sunt, cant in nomine Domini ad carceres, & in itinere legant aliquam orationem, aut Psalmum. Ad carceres vbi venerint, non sint primi, qui in conspectum damnati iã euocati veniant: posset enim fieri, vt miser ille, existimans se ab alio vocari, vidensque ibi Fratres, expauescat, mortemque præsentem adesse arbitretur. quæ cum omnium terribiliũ sit terribilissima, si ex improviso alicui offeratur, tantum posset in animũ inijcere terrorem, vt difficulter aliquẽ deinde sortiatur effectum consolationis. Iccircò expectare debent, donec vel per ministros iustitię, vel per alios captiuo mors denunciatur. tũc simul cum Confessario ingrediantur, vt cõsolentur moriturum. Instent apud Superiorem, vt afflictus dimittatur in locum ab alijs separatum; & si carceri iunctum sit oratorium, id erit convenientius. Ante omnia dicant; Frater, oportet vt in hac extrema tribulatione recurramus ad Dominũ, qui promittit se fore nobiscum in tribulatione; & supplicemus diuinæ illius Ma-

*Ingressi
tes carcerẽ
quid debeãt
obseruare.*

Psalm, 99.

B 2 iestati,

24 INSTRVCTIO AD

ieftati, vt folita cum gratia fua digne-
tur hanc pœnam condire, dulcem que
facere, quẽadmodum eã tot Sanctis
Martyribus, alijsq; fidelibus, Christia-
nis, dulcem haftenus fecit: cùm tu
nec primus fis, nec vltimus, qui hoc
modo ex hac vita in aliam migrabis.

Hoc, aut fimile quid, vbi dictum
fuerit, legant vnà cum damnato Ora-
tionem Dominicam, & Salutationẽ
Angelicam. Deinde ostendant fe do-
lere cafum illius miseri: doleant, in-
quam, cum dolente; & fi fieri poterit,
præ fympathia lachrymetur; vt im-
pleatur confilium Apoftoli; *Flete cum
flentibus*: ex eo namque affectu miser
ille magnam concipiet fiduciam.

Roman. 12.

Admonitio III.

In dicto loco, vbi erit damnatus,
non adsint alij præter Fratres: quò sic
liberius suum possint facere officiũ;
& ne alij ignorantes humores afflicti,
& loquentes, loco ædificandi destru-
ant. Nullo itaque modo admittantur
alij, præter aliquem bene instructum,
& missum ab ipsis Fratribus Sodali-
tatis, ad eundem cõsolationis finem.

Parentes &
cognati non
admittantur,

Parentes, cognati, vel amici ne per-
mittantur huc ingredi, nisi fortè om-
niò

IVVANDOS MORIENTES. 25

ninò sit necessarium: & tunc prius instruuntur à Fratribus, vt animum addant afflicto: demōstrantes se diuinæ voluntati conformes esse, neque ob mortem hanc pudore suffundi, aut erubescere: non enim turpe esse Christianum, aut hoc, aut illo mortis genere mori: sed æterna confusione dignum esse, mori extra diuinam gratiam. Hæc aut similia dicere poterunt. deinde breuiter agant quam ob causam venerant: omniaque fiant præsentibus ijs, qui sunt de Sodalitate. q̄ si audiāt eos velle in alia colloquia digredi, aut verba superflua multiplicare, iubeant illos abire.

Admonitio IIII.

Postquam Fratres paululum vnà cum afflicto orauerunt (vt supra dictum est) Confessarius, & qui captiuo notiores sunt, poterunt initium confortandi facere; & si nemo eorum habeat illius damnati notitiam; bonum erit, si ante omnia insinuent sese arte quadam in eius amicitiam: & ex alijs captiuis notitiam aliquam afflicti, morumque illius captent. Sed si id antea factum non sit, poterunt tunc aliquas circunstantias interrogare; vt

Confessari
& Fratres in
sinuent se in
notitiam &
amicitiam
captiuo

B 3 sunt

sunt; patria, conditio, professio, an habeat parentes, cognatos, &c. quibus usus est amicis, & quid ministri iustitiæ contra illum habeant. Ex his interrogationibus, alijsque similibus, captiuus mox familiaritatē cum Fratribus adipiscetur; & ipsi ex parte agnoscent eius inclinationes, capientq; occasionem illum cōsolandi. Et in similibus casibus solet plurimū con-ducere captiuum conuincere similitudinibus suæ professioni accommo-
 datis. Propositis aliquot verbis consolatorijs, exhortetur eum Confessarius, ad faciendam confessionem, & vt memor sit, quā misericors est Dominus his, qui agnoscunt sua peccata, eaque confitētur; in signum illius, Dauid vix dixerat, *Peccaui*: cū Nathan Propheta respōdit; *Dominus tran-*
stulit peccatum tuum. Rex Ezechias mox vbi dixerat se recogitare annos suos malè collocatos in amaritudine; subiungitur, quod Dominus liberavit animam eius à morte, omniaque peccata illius post tergum proiecit. Bonus latro vbi peccata sua confessus erat, dixissetq; se digna factis suis recipere, & se Domino commendauerat;

CON-

2. Reg. 12.

Esa. 38.

IVVANDOS MORIENTES. 27

cōfessim meritus est audire; *Hodie mecum eris in Paradiso.* S. August. in lib. de Pœnit. dicit; Cōfessio est salus animarum, dissipatrix vitiorum, oppugnatrix Dæmonum. Quid plura? obstruit os Inferni, portas aperit Paradisi. Hac, alijsq; auctoritatibus vti licebit in exhortatione ad confessionem: quare utilissimū erit, si consolatores habeant ad manus libellum, cui titulus; Flores Doctorū, aut alium similem. Licebit quoq; præter testimonia proferre aliquot exēpla, vt sunt de quibusdā, qui, dum confitebantur peccata sua, astātes viderunt quendam è magno libro peccata illorū extinguere. & de alijs, qui priusquā confessi erant, videbantur vultibus nigris, & à Dæmonibus ligari: post confessionem apparuēre candidis vultibus, & liberari. Hæc, & huiusmodi exēpla plurimum conducunt. Huc faciunt exēpla nonnulla à Marco Marulo, & ab alijs antiquis collecta: qui si obstinati fuerint, adferri possunt exēpla de dānatis, qui mortui sunt sine Cōfessione, & de poenis inferni.

Admonitio V.

Quando afflictus erit iam dispositus ad confessionē, Confessarius docebit

B 4 cum

Aug lib. de Pœnit.

O
an ha
ous v-
iusti-
is in-
ibus,
Fra-
e ag-
entq;
in si-
con-
mili-
nmo
onso
fari-
& vt
Do-
cca-
lius,
Na-
ran-
nox
uos
sub-
it a-
occ-
Bo-
s e-
eci-
rat;
on-

Confessio
generalis.

28 INSTRVCTIO AD
cum modum, quem seruare debet in
confitendo maiori cum fructu; & Fra-
tres secedant, Confessariumque cum
afflicto solum relinquunt. Cumque
ille viderit iam tempus esse, exhorte-
tur eum, vt faciat confessionem gene-
ralem, ostendendo quod hoc modo
securus fiet in omnibus erroribus pre-
teritis, in confessionibus commissis.
Præterea magna ex parte tolletur pœ-
na, per meritum pudoris, qui percipi-
tur ex eorundem peccatorum repeti-
ta confessione. Quod si damnatus le-
gere nouerit, porrigat illi aliquod
Confessionale, vt peccata facilius ad
memoriam reuocentur. Si legere non
didicerit, iuuabit eum Confessa-
rius, quantum potest, & concedat illi
tempus, vt vitam suam antea actam re-
cogitet, examinetque. Cùm Confes-
sarius docuerit moriturum modum
confitendi, dederitque illi tempus ad
meditandum, aspergat eum aqua be-
nedicta, & ita solum aliquantisper re-
linquat, vt possit cogitare de Confessio-
ne, Morte, Iudicio, Inferno, Gloria
cœlesti, aut alia denique de re piã.

Admonitio V I.

Interea dum Cōfessarius hæc agit,
Fratres,

F
d
d
o
p
c
o
r
8
M
c
r
c
i
9

IVVANDOS MORIENTES. 29

Fratres, ne sint otiosi, quærant à custo
de carceris, aut ab alijs, prout ipsis vi-
debitur, sint ne alij captiui, de quibus
opinio est, quod condemnabuntur?
poteruntque eminùs cum his aliquã
contrahere amicitiam; vt postea, cū
opus fuerit, sint illis tãto familiario-
res. quod sanè prodest plurimùm; vt
& in admonitione quarta dictum est.
Miseri enim & afflicti illi lubētius au-
diunt eos, quorum aliquam habent
notitiam. Poterunt & eos admonere,
dicentes, Deum aliquid singulare de
ipsis statuisse, posteaquam hanc car-
ceris tribulationem ipsis immiserit.
Bonum autem esse, vt hoc sibi persua-
deant, & ad eum recurrant, quemad-
modum Dauid monet, dicens; *Ad Do-*

Psalm. 115.

*minum cum tribularer clamaui, & exaudi-
uit me.* Subiungant deinde; quod si ex-
audiri velint, necessarium esse, vt pec-
cata vitentur, & confessione delean-
tur: tum quia Dominus non solet ex-
audire peccatores, tum etiam, quia
per confessionem reuersis in gratiam
Dominus propitiatur, & dat lumen
Iudicibus, ne in tortura eos exami-
nent, sintque ipsis benigniores. His &
similibus argumentis poterunt capti-

B **s** **uos**

30 INSTRVCTIO AD

uos exhortari : caueant autem quàm diligentissimè , ne vel minimam illis dent suspicionē , quod de vita ipsorū dubitare videntur . Fratres deinde cū afflictū consolabuntur , poterunt subinde mutari , laboresq; inter sese partiri . Quinetiam Confessarius , & Fratres tali cum cautela in societate damnatorum versentur , ne fortè ab illis vel lædantur , aut offendantur . Sæpe namque miseros illos adeò repētinus & vehemens dolor mortis inuadit , vt metuendo quodā horrore , quasi mente capti , phrenetici , aut demoniaci insiliant in circumstantes , eosque lædant . Hac autem cautela sic vtantur , ne miseri isti eam animaduertant , maxime si sint personæ alicuius auctoritatis , aut qualitatis .

Admonitio VII.

Qui afflictis , seu damnatis his escam aut potum adferunt , moneantur ne quoquam modo in edendo , aut bibendo nimium illis , sub falsa pietatis specie , porrigant : vt tanquam ebrij , & mente capti mortem non sentiant : est enim opus hoc diabolicum , peccantque grauiter , qui hoc faciunt , atque maximo periculo

Damnatos
non inebri-
sados.

IVVANDOS MORIENTES. 31

lo animas damnatorum exponunt: si enim vnquam alias, certè in isto momento oportet hominem esse sobrium & vigilantem; tunc enim magis, quàm vnquam alias, inimicus noster Diabolus, tanquam Leo rugiens, circumit, querens quem deuoret: ^{1. Petr. 5} atque eo ipso momento agitur aut de vita, aut de morte sempiterna.

Cùm iam tempus determinatum adest, Confessarius confessionem incipiat, obseruans in eo cunctas boni Confessarij leges & regulas. In fine confessionis non obliuiscatur Confessarius morituro, post absolutio- nem, applicare mortem, quam pati debet, in remissionem suorum peccatorum, augmentum gratiæ, & præmiũ vitæ sempiternæ. Deinde iniungat illi pœnitentiam secundum oportunitatem temporis, siue in orationibus, siue in ieiunijs, siue in disciplinis: cumq; ad hæc opera exhortetur, ostendendo illi quantum valeant huiusmodi opera, quæ voluntariè facimus in hac vita, ad satisfaciendũ pro pœnis Purgatorij. Memor sit, si fortè famam sibi ipsi restituere debeat, vt si in tormentis seipsũ defamauerit, ne magis

32 INSTRVCTIO AD

torqueretur; aut si alios falsò accusauerit. moneatq; illum Cōfessarius, & dicat eū teneri ad accusationem illā reuocandam, siue per actum publicum, siue in præsentia testium, siue denique in ipso supplicij momento, coram omni populo: idque alta & clara voce. Modus & tempus huius rei consistit in prudentia Confessarij, atque Fratrum, qui diligentes sint in illo iuuando, vt effectui dentur que diximus. Referant huiusmodi reuocationem aut declarationē in suos annales, vt si ab alijs non annotetur, sit aliquando in defensionem innocentium. Cū moriturus confessionem absoluit, eritque bene instructus in alijs omnibus, à suo Confessario, Fratres latentur cum illo, quod Domino reconciliatus est; incipiantque illum exhortari, vt mortem excipiat cum gaudio. Sed quod attinet ad Cōfessarium, debet esse cautus, maximè in præsentia aliorum, ne cū exhortatur illum, accipiat occasionem è rebus sibi è confessione notis. Moneantur etiam omnes, ne vltra vnā horam, aut horam cum dimidia sermonem extrahant: quia si secus faciant,
sibi

IVVANDOS MORIENTES. 33

sibi tedium & superuacaneum creant laborem, afflicto verò afflictionē addunt. Quare propter commoditatem communem, poterit illi concedi tempus ad respondendum, & ruminandum ea quæ dicta sunt: sic enim & promptior fiet ad audiendum alia. In confortationibus autem vtilis esse possunt articuli sequentes, aut alij, prout Spiritus Sanctus suggeret, atq; captiui qualitas postulabit.

ARTICVLI, QVIBUS exercetur homo, vt promptus fiat in consolandis ijs, qui à Iustitia ad mortem condemnati sunt.

Articulus Primus.

Quoniam timor viam sternit a-mori, eumque introducit, à timore poterit Consolator incipere, persuadecatque damnato, vt recipiat mortem, si non cum gaudio, saltem cum patientia; vt placet Deum iustè in eum, ob crimina tot, & tam graua iratum: qui etsi posset illum eterna poena damnare, contentus ta-

A timore exhortatio incipienda.